

SAKSFRAMLEGG

NOU 2011:3 - Kompetansearbeidsplasser - drivkraft for vekst i hele landet - høringsuttalelse

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Tinn kommunestyre		

Rådmannens innstilling:

Tinn kommunes høringsuttalelse oversendes Kommunal- og regionaldepartementet.

Journalposter i saken:

1	I	13.04.2011	Høring av NOU 2011:3 -
Kompetansearbeidsplasser -
drivkraft for vekst i hele landet	Det kgl. kommunal- og
regionaldepartementet
2	S	03.06.2011	NOU 2011:3 -
Kompetansearbeidsplasser -
drivkraft for vekst i hele landet -
Høringsuttalelse	

Innledning:

Regjeringen oppnevnte 22. januar 2010 et utvalg for å fremme konkrete forslag til tiltak for å sikre at kompetansearbeidsplasser og nye statlige arbeidsplasser blir spredt i hele landet. Utvalget ble også bedt om å foreslå tiltak for å sikre rekruttering til kompetansearbeidsplasser i distriktene. Med kompetansearbeidsplasser menes i denne sammenhengen arbeidsplasser som krever høyere utdanning.

Bakgrunnen for å sette ned utvalget var de store strukturelle endringene arbeidsmarkedet:

- En stor andel av veksten i arbeidslivet kommer i spesialiserte, kunnskapsintensive bransjer i arbeidsmarkedet rundt Oslo. Samtidig er sysselsettinga redusert i industri- og primærnæringer utenfor de store byregionene
- Statlige virksomheter har de siste tiårene konsentrert fagmiljøene sine til færre steder

- Mange områder sliter med å rekruttere til og holde på personer i spesialiserte og kunnskapsintensive stillinger

Utredningen inneholder til sammen 26 forslag som skal støtte opp under følgende fem innsatsområder:

- 1) Utvikle robuste arbeidsmarkeder
- 2) Utvikle attraktive arbeidsplasser for høyere utdannede
- 3) Styrke tilgangen til kompetent arbeidskraft
- 4) Utvikle regional kunnskapsstruktur for samarbeid og livslang læring
- 5) Omstilling av jobber, mennesker og steder

Høringsfrist 9. august 2011.

Fakta:

Utvalgets forslag til tiltak:

5.1 Lokalisering av offentlig eide selskaper

- a. Arbeide for en aksept for at virkemiddelsonene kan inndeles etter arbeidsmarkedsregioner for å fremme utviklingen av robuste bo- og arbeidsmarkedsregioner.
- b. Inkludere et etappemål knyttet til regionforstørring og robuste arbeidsmarkeder i Nasjonal transportplan for 2014 – 2023.
- c. Prioritere infrastrukturtiltak som utvider og/eller kobler sammen regionale arbeidsmarkeder.
- d. Flyplasstrukturen og flytilbudet må utredes for å se om dagens struktur og tilbud tilfredsstiller det kompetanseintensive arbeidslivets behov.
- e. Ved opprettelsen av nye statlige arbeidsplasser bør man velge lokalisering i regionale sentra som bidrar til å utvikle robuste arbeidsmarkeder.
- f. Tilrettelegge for, og gi insentiver til, at lokalisering av ulike funksjoner innen statlige virksomheter kan skje utenfor hovedstadsregionen.
- g. Tilrettelegge systematisk for fjernarbeid og stedsuavhengige arbeidsplasser innen offentlig sektor.
- h. Utrede muligheten for å innføre regional forankring av hovedkontor for heleide offentlige selskaper som en eksplisitt målsetting i eierskapspolitikken.

5.2 Flere kompetansearbeidsplasser

- i. Innføre særskilte retningslinjer og krav til metode, data og analyse som benyttes ved evalueringer av virkemiddelbruken
- j. Prioritere og øke satsingen på utbygging av høyhastighets bredbånd over hele landet.
- k. Forenkle målstrukturen og styringen av Innovasjon Norge, for å legge til rette for større og mer målrettede satsinger.

- l. Prioritere virkemidler som kan bidra til å utvikle sterke næringsklynger og kompetansemiljøer. Dette gjelder også virkemidler som bidrar til omstilling av bedrifter og næringsmiljøer i retning av kompetanseintensiv aktivitet.

5.3 Styrke rekrutteringen

- m. Prioritering av infrastrukturiltak som gir tidsbesparelse og bedret tilgjengelighet framfor personrettede virkemidler, herunder fjerning av pendlerfradraget.
- n. Vurdere om ordningen med avskrivning av studielån kan utvides for å styrke tilgangen på arbeidskraft med høyere utdanning i utvalgte geografiske områder.
- o. Gjennomføre en evaluering av de samfunnsøkonomiske gevinstene ved regionale traineeordninger, som grunnlag for en eventuell utvikling og utvidelse av ordningen.
- p. Legge til rette for god norskopplæring og mer effektiv godkjenning av eksisterende utdanning for innvandrere.
- q. Fremme kommunale utleieboliger som rekrutteringsvirkemiddel, gjennom å opprette en ordning gjennom Husbanken som avlastar kommunene for risikoen knyttet til bygging av slike boliger, forutsatt at kommunene selv tar initiativ til og legger til rette for en slik satsing.
- r. Oppmuntre til etablering av internasjonale skoler for å styrke regionale arbeidsmarkeders attraktivitet.
- s. Legge til rette for og oppmuntre til opprettelsen av næringstilknyttet spesialisert videregående utdanning (TAF-tilbud) i flere regioner enn i dag.

5.4 Regional kunnskapsinfrastruktur for samarbeid og livslang læring

- t. Økt samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner, arbeidsliv og NAV, for å sikre relevansen og finansieringen av et desentralisert etter- og videreutdanningstilbud.
- u. Studielåns- og stipendordninger for etter- og videreutdanning bør styrkes og gjøres betinget av gjennomføring.
- v. Gi universiteter og høyskoler sterkere insentiver til å samarbeide med lokalt næringsliv om innretning og spesialisering av utdanningstilbudet tilpasset lokalt arbeidslivs behov.
- w. Finansieringssystemet, herunder midler knyttet til satsingen på «Samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon», må utformes slik at universiteter, høgskoler og instituttsektoren kan spille en sterkere rolle i lokal kunnskapsformidling, innovasjon og omstilling til kunnskapsintensivt næringsliv.

5.5 Omstilling av jobber, mennesker og steder

- x. Målretting av arbeidsmarkedstiltak mot omstillingsbehovene i de regionale arbeidsmarkedene.
- y. Adgangen til å gi støtte til etter- og videreutdanning bør utvides for å bidra til at arbeidstakere skal komme i nytt produktivt arbeid.
- z. Virkemiddelbruken på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer bør koordineres bedre med sikte på tidlig innsats for omstilling til kompetanseintensiv virksomhet.

Vurdering:

Tinn kommune er bekymret for de sterke sentraliseringskreftene og ser det som positivt at utvalget mener det er mulig at veksten i kompetansearbeidsplasser i større grad kan spres slik at større deler av landet kan ta del i veksten. Dette forutsetter et høyt politisk ambisjonsnivå som må følges opp av en høy og målrettet virkemiddelinsats. Tinn kommune ser positivt på at utvalgets forslag til innsatsområder omfatter distrikts- og regionalpolitikken, samferdsels- og kommunikasjonspolitikken, nærings- og innovasjonspolitikken, arbeids- og velferdspolitikken, utdannings- og forskningspolitikken, helsepolitikken og mangfold- og integreringspolitikken.

Det kan se ut som det i NOU 2011:3 er en forutsetning for å bevare og skape nye kompetansearbeidsplasser i distriktene er å satse på regionale sentre. For kommuner som Tinn som ligger relativt langt fra naturlige regionale sentre, vil en slik konsentrasjon ha lite å si for å sikre kompetansearbeidsplasser. Regionale sentre derimot føre til reduksjon av slike arbeidsplasser og øke fraflytting. Tinn kommune ser det derfor som svært viktig at det også er fokus på opprettholdelse og etablering av kompetansearbeidsplasser også utenfor regionale sentre.

Satsing på samferdsel og infrastruktur vil også være en forutsetning for at bedrifter og mennesker ønsker å etablere seg litt utenfor de regionale sentre/sentrale strøk. Dette er også svært viktig i forhold til fjernarbeid og stedsuavhengige arbeidsplasser. Satsing bør ha svært høy prioritert.

Til 5.1 Robuste arbeidsmarkeder

Tiltak som er foreslått er positive. Tinn kommune påpeker at det i tillegg til foreslåtte tiltak, bør ta med at det allerede i dag er statlige arbeidsplasser i distriktene. Disse er stadig gjenstand for innsparingstiltak og effektivisering med mål å samle faggruppe i mer sentrale strøk. Dette gjør arbeidsplassene og fagmiljøer utrygge. For kommuner som Tinn ville det være avgjørende å beholde statlige kompetansearbeidsplasser for å sikre bosetting og nyetablering. Det er derfor en forutsetning at statlige arbeidsplasser opprettholdes og styrkes også i kommuner utenfor de regionale sentrene.

Forslaget om å tilrettelegge systematisk for fjernarbeid og stedsuavhengige arbeidsplasser innen offentlig sektor ser Tinn kommune som særlig aktuelt for mindre byregioner som Tinn.

Forutsigbarhet og stillingstrygghet er svært viktig også når folk vurderer å flytte på seg/flytte tilbake til hjemstedet.

Til 5.2 Flere kompetansearbeidsplasser

Det er i forslaget til utvalget vanskelig å se hvordan disse tiltakene kan øke sysselsettingen bortsett fra punkt 1 der utvalget går inn for å prioritere virkemidler som kan bidra til å utvikle sterke næringsklynger og kompetansemiljøer. Dette tiltaket kan bidra til økt sysselsetting i større miljøer. Det bør også være virkemidler knyttet til utvikling av nettverk av fagmiljøer slik at arbeidsplassene ikke er stedsavhengig. Jf utbygging av høyhastighets bredbånd over hele landet.

Til 5.3 Styrke rekrutteringen

Utvalget vurderer frafall av pendlerfradraget. For å opprettholde og skape nye kompetansearbeidsplasser i mindre kommuner vil en være avhengig av en del pendling. Vi ser at en del pendler før de bestemmer seg for å flytte. I tillegg er det ofte slik at kun en i familien får jobb, og den andre må pendle, da det er begrenset med stillinger ledig. Frafall av pendlerfradraget kan derfor virke negativt for rekruttering til mindre steder med store avstander

og dårlig kollektivtilbud. I tillegg til å beholde pendlerfradraget vil det være sentralt å ha god infrastruktur.

Tinn kommune støtter forslaget om utvidelse av ordning med nedskrivning av studielån.

Tinn kommune støtter også forslaget for god norskopplæring og mer effektiv prosess rundt godkjenning av eksisterende utdanning for innvandrere. Norskopplæring må i tillegg til grunnleggende norsk også omfatte mulighet for å få opplæring innenfor fagterminologi. Viktig at universiteter og høyskoler tilbyr slik opplæring gjerne som desentralisert tilbud/nettstudier.

Til 5.4 Regional kunnskapsinfrastruktur for samarbeid og livslang læring

Tinn kommune støtter utvalgets vurdering om at universitet - og høyskolesektoren kan spille en vesentlig rolle knyttet til lokal kunnskapsformidling og innovasjon. Videre at dette fordrer en innretning og spesialisering tilpasset behovet til nærings- og arbeidslivet i regionen. Det er viktig at universitet og høyskoler sammen med NAV og arbeidsliv sikrer relevansen og finansiering av desentraliserte etter- og videreutdanningstilbud. I tillegg er det særlig viktig at fag- og forskningsmiljøer blir nærmere knyttet til fagmiljøer i regionen og i lokalmiljø slik at disse miljøene blir mer robuste. Da er det mer enn finansieringssystemet som må endres.

Til 5.5 Omstilling av jobber, mennesker og steder

Utvalget mener at effektiv formidling er særskilt viktig i små og smale regionale arbeidsmarkeder. De ser at NAV kan ha en viktig rolle. Tinn kommune mener at for å rekruttere til den type stillinger, må en i større grad være i direkte kontakt med fagmiljøer. I tilfalle NAV skal ha en slik rolle, må de i større grad drive en mer utadrettet og offensiv rekrutteringsvirksomhet.

Utvalget mener at dagens arbeidsmarkedstiltak i for liten grad stimulerer til omskolering og omstilling til kompetanseintensive næringer. En støtter forslag om utvidet adgang til etter- og videreutdanning.

Koordinering av virkemiddelbruken på tvers av sektorer og forvaltningsnivå for bedre koordinering tidlig i omstilling til kompetanseintensiv virksomhet er særlig viktig.

Konklusjon:

Utvalgets vurderinger og analyser viser at det å få kompetansearbeidsplasser som drivkraft for vekst i hele landet, vil kreve at mange instanser og nivåer må samarbeide og koordinere innsatsen. Det er mange politiske valg som må tas – ikke minst det å komme fram til målsetting for fremtidens arbeidsmarked – lokalt, regionalt, nasjonalt og globalt. For mindre kommuner vil det være en forutsetning at det er en villet politikk at også disse vil kunne omstilles til mer kompetanseintensiv virksomhet. NOU 2011:3 tar for seg mange aspekter av fremtidens arbeidsmarked. For Tinn kommune har det vært viktig å sette fokus på det å være en distriktskommune som ikke naturlig blir regionsenter. Noen av tiltakene som foreslås, kan virke negativt inn på utvikling av kompetansearbeidsplasser i slike kommuner. Det er derfor viktig at en i videre behandling vurderer regionsbegrepet.